

Pasningsvejledning for tenreks

1. Dyreart

Lille tenrek/tenrec/børstesvin (*Echinops telfairi*); stor tenrek/tenrec/børstesvin (*Setifer setosus*)

2. Fuldvoksen størrelse

Længden er ca. 13-22 cm og vægten ca. 110-270 g. Stor tenrek er den største af de to arter.

3. Forventet levealder

Tenreks bliver ca. 6-8 år, men kan også blive ældre. Lille tenrek er i fangenskab set at blive over 16 år.

4. Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Disse dyr lever i skovbunden eller på græsarealer og klatrer også lidt oppe i vegetationen på mindre grene. De er primært nataktive, og sover om dagen i mørke hulrum. De skal holdes mindst to sammen.

Tenreks holdes bedst i et stort terrarium med god højde på eller i et bur med fintmasket net, på minimum H50 x D100 x B150 cm for to dyr, men gerne både større og højere. Arealet øges med ca. 25 % pr. ekstra individ. Anlægget kan med fordel udnyttes godt i højden med flere etager/platforme og rigelige klatremuligheder i form af sten, buske og smågrene, gerne med skud og blade. Der skal være masser af gemmesteder, og hvert individ skal have en redekasse. Plantemateriale (blade, smågrene, hø og græstørv), som de kan bygge og fore reden med, skal altid være tilgængeligt. Bundmaterialet skal være et tykt lag af jord, træflis, spåner og/eller spagnum med blade ovenpå, som dyrene kan rode i.

5. Særlige pasningsbehov, herunder særlige krav til temperaturforhold

Temperaturen i anlægget skal være 17-21 °C vinter og 22-32 °C sommer. Bruges et bur frem for terrarium, skal det sikres godt mod træk, og rumtemperaturen skal være som ovenstående. I naturen kan de gå i dvale i vinter-/tørkeperioden, og i fangenskab kan de, primært ved lav temperatur, også gå i dvale eller en dvalelignende tilstand, hvor de vil være inaktive og ikke spise. De kan dog af og til vågne op for æde og drikke lidt, hvorfor der altid skal være frisk foder og vand tilgængeligt.

Tenreks kan med lidt træning lære at bruge en lille bakke med kattegrus til at besørge i, hvilket letter rengøringen og gør det nemmere at opretholde en god hygiejne. Foderrester og ekskrementer fjernes dagligt, og frisk vand gives. Bundlaget skiftes 1-4 gange månedligt, afhængigt af anlæggets størrelse (mindre bure kræver oftere rengøring). Efter rengøring ses de af og til at smøre sig selv og burets inventar ind i spyt.

6. Stimulering og behov for motion

Tenreks bevæger sig både på og over jorden, og de klatrer godt ved hjælp af deres skarpe kløer. Generelt skal der være et godt, tykt bundlag, som de kan rode i efter føde, og masser af klatremuligheder i form af sten, træstumper o.l. på bunden og et netværk af smågrene. Gem foderet både nede (også nedgravet i bundlaget) og oppe i anlægget, så dyrene også får stimuleret deres evne til at klatre. Placer evt. noget fint sand i et område, da de muligvis vil benytte det til at rengøre deres børster. Plantemateriale (rødder, græstørv, hø, blade o.l.) skal altid være tilgængeligt, da det udover at kunne gennemsøges for føde også bruges til redebygning. Disse børstesvin kan i visse tilfælde finde på at bide, men er typisk fredelige dyr, der kan håndteres relativt let, hvis det sker nænsomt og roligt.

7. Fodring

Dyrenes naturlige føde består af insekter og andre små hvirvelløse dyr, samt mindre hvirveldyr og frugter. Føden søges både på jorden og lidt oppe i vegetationen. De skal fodres varieret med universalfoder, kattefoder (tørt og vådt), opskåret kød fra f.eks. mus og daggamle kyllinger, insekter, regnorme, melorme, biller, snegle, frugt (f.eks. banan, kernefri druer, papaya, abrikos, fersken) og kogte grøntsager. Frugt og grønt skal udgøre ca. 10-20 % af føden. Tilskudsfoder kan bestå af en vælling af Complan® og hårdkogt æg. Vitaminer gives i pulverform strøet ud over foderet. Der skal altid være frisk vand tilgængeligt.

8. Sociale behov

Tenreks kan både leve solitært og i små grupper, og for at tilgodese et socialt behov i fangenskab, skal de holdes parvis eller tre sammen, helst individer, der er vokset op sammen. De kan fra tid til anden blive aggressive over for hinanden, og der skal derfor være plads og skjul nok til, at de kan komme væk fra hinanden under konflikter. Flere end tre sammen og flere hanner sammen anbefales som udgangspunkt ikke, medmindre anlægget er meget stort. I visse tilfælde kan hanner i små grupper (uden hunner) og to hanner med én hun dog fungere fint sammen. Individer kan være meget forskellige i deres tolerance over for artsfæller, så vær altid opmærksom på, om gruppen fungerer, og individerne ikke virker stressede. Udviser dyrene over længere perioder aggressiv adfærd over for hinanden, skal de skilles og gå i hvert sit anlæg, dog således at de stadig har en vis kontakt. Bemærk, at en hun med unger især kan blive aggressiv, når hun forsvaret sin rede. Artsfæller kommunikerer med hinanden gennem diverse lyde, lugt og berøring. Tenreks bør som udgangspunkt kun holdes med egne artsfæller (og ikke de to arter sammen).

9. Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation

I naturen er ynglesæsonen typisk september-oktober efter vinterdvalen. I parringssæsonen, når hannen lugter en hun, siver der en hvid mælkelignende væske fra hans øjne, som formentlig beskytter øjnene under parringslegen, når han borer sit hoved ind til hunnens bagdel for at stimulere hende til parring.

Reden bygges af plantemateriale i en hule. I fangenskab skal der være adgang til en redekasse og rigeligt plantemateriale, som de kan bruge til at fore reden med. Drægtighedsperioden er ca. 49-67 dage. Kuld størrelsen er som regel 1-7 (flest hos lille tenrek), men op til 10 unger. Nyfødte unger vejer ca. 8-25 g (mindst for lille tenrek), er blinde og hårløse, og dier hos moderen i 18-22 dage (begynder dog at indtage fast føde fra 2-ugers-alderen). Ungerne kan klare sig selv efter ca. 30-35 dage, hvorfor de tidligst må fjernes fra moderen som 5 uger gamle. Kønsmodenhed opnås i 6-måneders-alderen. Bemærk, at det kan være svært at kende forskel på en han og hun uden for parringstiden, da der ikke er nogen tydeligt synlige kønsforskelle.

10. Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Tenreks kan i fangenskab ved forkert fodring have tendens til at blive overvægtige, hvilket i værste fald kan være fatalt. Overvægt undgås ved korrekt fodring (både kvalitet og kvantitet) og masser af bevægelses- og klatremuligheder i anlægget. Alopecia (pletskaldethed) kan forekomme grundet en svampeinfektion i huden. Dette kan behandles med svampedræbende middel fra dyrlægen. Børstesvin klør sig for at rengøre børsterne og vasker ansigt og evt. krop med spyt – dette er helt naturligt og ikke tegn på sygdom.

Øvrige informationer

Hhv. lille (*Echinops telfairi*) og stor (*Setifer setosus*) tenrek. Børstesvin/tenreks findes kun på Madagaskar (lille tenrek kun i den sydlige del) i forskellige slags miljøer. Foto: Vladimír Motyčka, John White

Slutblok

Udarbejdet af Dyrenes Beskyttelse (www.dyrenesbeskyttelse.dk) i samarbejde med Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr (www.aber.dk).
Pasningsvejledningen indeholder generel information om pasning af en dyreart/dyregruppe. Yderligere oplysninger kan findes på biblioteket eller på ovennævnte og andre hjemmesider. Pasningsvejledningens faglige indhold er godkendt af Rådet vedrørende hold af særlige dyr den 2.12.2013 i henhold til bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med dyr.